VOLAPÜK VALÖPO VEÜTIK

VÖG VOLAPÜKA.

VOLAPÜK. MENEFE BAL PÜKI BAL.

‚Daniil Morozov': vicifal
e redakan,
‚shido2308@yahoo.com',
‚Ekaterinburg', ‚Rossija' / Rusän.

Jäfidot soga bevünetik Volapüka.

YELOD 33id. NÜM: 12. 2023 DEKUL. PADS: 97 jü 108.

O Volapükaflens valöpo!

Dekul binon mul löfikün pro cils in spadüls mödik vola, bi ün kritidazälatim e (u) pötü nulayel getons legivotis dafredüköl. Otüpo televid kanon broadön filmotis ko märs sevädik. Atna gased obsik i sümon ad märabuk e kanon kotenükön cilis ut, kels dü yels lölik ziliko älärnons Volapüki. Danädü ‚Hermann Philipps' kanoy reidön tradutodi nulik süperik poedota sevädik fa ‚Clement Clarke Moore' dö vobod ela Sänt⸗‚Nick'. Tradutod Volapükik lautota at de tradutan votik ya ädabinon bevüresodo, ab no äbinon so suemovik e verätik ma noms püka. „Konot dö bers kil" i pasevon valöpo ma sotüls difik jenotema ot. Igo tefü ‚Sherlock Holmes' niludob, das evedom pösod literata cilik e liman keda ko heroedans äs ‚Robin Hood', ‚Lemuel Gulliver', Sänt⸗‚Nick'.

Ma stelav finü dekul dil litik deleneita oprimon ad dulön ai lunüpikumo. Dinäd at kanon sümbolön nepubi pianik badikosa e sis lunüp fulükon kritidasoari ko spels (lofüdasapans bo äbinoms stelavans plakugik ed äsevoms atosi; alo kritans ejinons dütülön zäli at de lugodikultans).

Spelobsös, das seimüpo tikods kritidasoarik no oklülädons binön vaniks, e püd, ben, benosek pö primäts gudik odareigons valöpo.

Redakan: Данил Морозов

XII:98:2023

KONOT DÖ BERS KIL.

Mär ma sotül fa ‚Robert Southey’ (1837). Petradutöl fa ‚Carl Brianson’.

Ün tim semik ädabinoms hibers kil, kels älödoms kobo in dom lönik okas, in fot. Bal omas äbinom smalaberil putasümik; e bal äbinom ber zänodagretik, e votik äbinom gretaber gianik. Al omas älabom skali pro bül oka: skal smalik pro smalaberil putasümik; e skal zänodagretik pro ber zänodagretik, e skal gretik pro gretaber gianik. Ed al omas älabom stuli ad seadön: stul smalik pro smalaberil putasümik; e stul zänodagretik pro ber zänodagretik; e stul gretik pro gretaber gianik. Ed al älabom bedi ad besli⸗pön: bed smalik pro smalaberil putasümik; e bed zänodagretik pro ber zä⸗nodagretik; e bed gretik pro gretaber gianik.

Ün del semik, posä imökoms büli pro janed okas ed igifoms oni ini bü⸗laskals oksik, ämogoloms ini fot du bül äkoldülikon, dat muds omas no pöfilädons medä üprimomsöv ad fidön oni tu suno. E dü tim, kü äspatoms, bäldik vom smalik änilikof lü dom. No äkanof binön bäldik vom gudik ä snatik; ibä primo älogof da fenät, täno änülogof ninio da kikahog; e vom, logölo neki in dom, älöpiomufükof väruli. Yan no pälökofärmükon, ibä bers at äbinoms bers gudik, kels ädämükoms neki, e neföro äminiludoms das ek ädämükon-la omis. So bäldik vom smalik ämaifükof yani ed änügolof; e pä⸗plitof ven älogof büli su tab. If äbinoföv bäldik ä smalik vom gudik, äste⸗bedoföv jüs bers ögekömoms ini lom, e täno ba övüdoms-la ofi ad jane⸗dön; ibä äbinoms bers gudik — ba boso grobäliks ma kondöt, kel binon kösömik pö bers, too go gudaladäliks ä lotidiäliks. Ab äbinof bäldik vom rogik ä badik, ed äprimof ad bötön oke.

So balido ägutof büli gretabera gianik, ab at äbinon pö of tu hitik adas päfidon; ed äblasfämof dö atos. Täno ägutof büli bera zänodagretik, ab at äbinon pö of tu koldik adas päfidon; id äblasfämof dö atos. Täno änilikof lü bül smalaberila putasümik, ed ägutof ati; ed at äbinon ni tu hitik ni tu kol⸗dik ab nedöfik; ed äplidof oni sovemo das äfefidof löliko; ab bäldik vom neplütülik äblasfämof dö bülaskal smalik, ibä no ikipädon pori saidik ad satükön ofi.

Täno bäldik vom smalik äseidof oki sui stul gretabera gianik, ab äbinon pö of tu düfik adas äleadon seadön. Täno äseidof oki sui stul bera zänoda⸗gretik, ab äbinon pö of tu molik adas äleadon seadön. Täno äseidof oki sui stul smalaberila putasümik, ed at äbinon ni tu düfik ni tu molik, ab nedöfik.

XII:99:2023

So äseidof oki sui on, ed äseadof us jüs seadot stula äsefalon, ed äfalof sui glun. E bäldik vom neplütülik äblasfämof i dö atos.

Täno bäldik vom smalik ägolof löpio ve tridem ini bedacem in kel bers kil ai äslipoms. Balido äseitof oki sui bed gretabera gianik; ab kapofinot äbinon pö of tu geilik adas äleadon seatön. Poso äseitof oki sui bed bera zänodagretik; ab futofinot beda äbinon tu geilik adas äleadon seatön. Täno äseitof oki sui bed smalaberila putasümik; ed ni kapofinot ni futofinot äbinon tu geilik adas äleadon seatön, ab äbinons nedöfiks. So ätegof oki koveniko me teged, ed äseatof us jüs islipikof.

Attimo bers kil ätikoms, das bül omas ikoldülikon-la saido; so ägekö⸗moms lomio ad janedön. Bäldik vom smalik vüo ileadof blibön ä stanön spuni gretabera gianik in bül oma.

„Ek eböton oke büli oba!”

äsagom gretaber gianik me vög gretamafädik, groböfik, ä stübik oka. E ven ber zänodagretik ilogedom skali oka, id äloegom löstanön in on spuni. Äbi⸗nons spuns boadik; if äbinonsöv largentiks, bäldik vom neplütülik äpokoföv onis.

„Ek eböton oke büli oba!”

äsagom ber zänodagretik me vög zänedik.

Täno smalaberil putasümik älogedom büli oka, e spun äbinon in bülaskal, ab bül imoikon löliko.

„Ek eböton oke büli oba, ed efefidon oni löliko!”

äsagom smalaberil putasümik me vögil nevemik putasümik oka.

Kludo bers kil, äküpölo, das ek ininikon ini dom omas ed ifefidon janedi smalaberila putasümik, äprimoms ad zilogön. Bäldik vom smalik vüo no ileodükof kuratiko kuseni düfik, ven ilöädof se stul gretabera gianik.

„Ek eseadon su stul oba!”

äsagom gretaber gianik me vög gretamafädik, groböfik, ä stübik oka.

E bäldik vom smalik kropikölo ifronülof kuseni molik bera zänoda⸗gretik.

„Ek eseadon su stul oba!”

äsagom ber zänodagretik me vög zänedik.

E sevol utosi, kelosi vom bäldik ä smalik iblinädof stule kilid.

„Ek eseadon su stul oba ed eseseidon seadoti se on!”

äsagom smalaberil putasümik me vögil nevemik putasümik oka.

XII:100:2023

Täno bers kil äsludoms ad sukön foviko; so ägoloms löpio ve tridem ini bedacem okas. Bäldik vom smalik vüo ifeamufükof kapakuseni gretabera gianik de plad kösömik ona.

„Ek eseaton in bed oba!”

äsagom gretaber gianik me vög gretamafädik, groböfik, ä stübik oka.

E bäldik vom smalik ifeamufükof lunakuseni bera zänodagretik de plad kösömik ona.

„Ek eseaton in bed oba!”

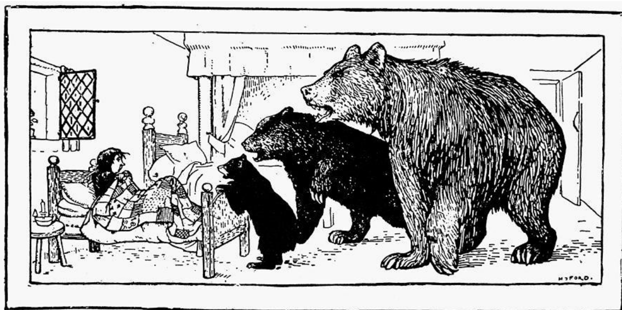
äsagom ber zänodagretik me vög zänedik.

E ven smalaberil putasümik änilikom ad lülogön bedi oka, lunakusen äbinon in plad pötöfik, e kapakusen äbinon in plad pötöfik su lunakusen, e su kapakusen äbinon nejönik kap miotik bäldika voma smalik — kel no äbinon in plad pötöfik, ibä no älabof kodi ad binön us.

„Ek eseaton in bed oba — e binof is!”

äsagom smalaberil putasümik me vögil nevemik putasümik oka.

Bäldik vom smalik ililof dü slip oka vögi gretamafädik, groböfik, ä stübiki gretabera gianik; ab islipof so lölöfiko, das ijinon binön pö of no plu ka ror viena u tonäratonät. Ed ililof vögi zänedik bera zänodagretik, ab te ibinos so, äsif ililoföv spikami eka dü slipadrimam. Ab ven älilof vögili nevemik putasümik smalaberila putasümik, äbinon so japöfik ä so falsätik, das ägalükon ofi sunädo. Ämufikof, e ven älogof beris kil tö flan bal beda, tio ädofalof de flan votik, ed ävifagolof lü fenät. Zuo fenät äbinon maifik, bi bers, äsä gudiks bers klinöfik, lü kels ädutoms, ai ämaifükoms fenäti slipacema oksik, ven ägalikoms ün göd. Plödio bäldik vom smalik äsebunof, e va äbreikof särvigi okik medü fal, u va ärönof ini fot ed äpölavegof us, u va äskeapof se fot e pästöpädof fa poldan e päsedof lü lepönäböp as gliban, keli äbinof, no kanob sevön. Ab bers kil neai älogoms ofi dönu.

XII:101:2023

COGED DEGKILID SE „COGIKOS VOLAPÜKIK”
fa hiel Rupert Kniele (1887).

PÜK RIGIK (‚KNIELE’).

Immer ehrlich.

Frau: „Aber Mann, wie kannst Du nur Sachen auf die Rechnung setzen, die Du gar nicht geliefert hast?“

Mann: „Das verstehst Du nicht; wer in jetziger Zeit als ehrlicher Mann durch die Welt kommen will, der muss betrügen!“

VÖNA=VOLAPÜK (‚KNIELE’).

Aisnatiko.

Ji-man: ‚Ab, o man, liko kanol ga siadɵn su kalami[1] dinis, keli(s) leno eblʉnol?‘

Man: ‚No kapɐlol atosi; kel in tim nuik vilom as man snatik kɵmɵn da voli[2], ot aimʉtom cʉtɵn!‘

VOLAPÜK PEREVIDÖL (‚PHILIPPS’).

Ai snatiko.

Vom: „Ag! o man! Kikodo üfo ekalükol-li canis, kelis leno eblünol?”

Man: „No suemol atosi. Utan, kel nutimo vilom lifädön lifi oka in voläd as man snatik, mutom cütön.”

KÜPETS.

[1] Pükalön Deutänapükik. Hiel Kniele ätradutom atosi vödiko: „seidön dinis sui kalot”.

[2] Pükalön Deutänapükik, kel sinifon: lifädön lifi oka, nes labön liedi tu vemiki.

DOG ELAS ‚BASKERVILLES’.

KAPIT MÄLID. ‚BASKERVILLE HALL’ (FIN).

...Ifäitirob körtenis, senälölo, das magäd obik lätik no ädifon leigodü ret.

Ab iklülädos, das ga no äbinon lätik. Äbinob fenik ab ga ne⸗slipöfik, netakediko zigolölo ad kodön slipi no äkömöli. Fagiko glok pätoenon aipos düpafoldil, ab reto deadastil

äfulükon domi vönik. E täno süpiko, ön lestil neita, ton klei⸗
lik ä vemik irivon lilis obik. Äbinon slok dumöl: yam pätae⸗
töl < voma fulik me lied no päbemastöl. Älöikob in bed ed
ädalilob küpälo. Noid no äkanon tonön fagao efe äbinon
ninü dom. Dü laf düpa ädastebedob galälo, ab nog ton no⸗
nik votik ätonon plä glok pätoenöl e hed len völ änoidedöl.

Kapit velid. Els ‚Stapletons’ di ‚Merripit House’.

Jön flifädik göda fovik boso äkvänedon se ladäls obsik
magädi glumälik, pö obs fa seiv balid obsik tefü ‚Basker-
ville Hall’ pikodöli. Ven siör: ‚Henry’ < kobü ob äprimom ad
janedön, solasviet ädadranon da fenäts geilik labü bem
penditik, äfomölo stenis paelik demü sköts kölik, kels äte⸗
gons vitüris. Boada⸗jaläd änidon ön strals goldakölik, äsvo
bronsöt, ed äfikulos ad fomälön, das attop äbinon cem ebo
ot, kel isenälükon glumi somik pö lans obsik äsoaro.

„Niludob, das sötobs kodidön vali obes, no dome!”
baonül äsagom. „Pifenükobs fa täv ed iflodilobs dub ve⸗
gam, klu äcedobs lödöpi glumidiki. Nu eflifädikobs e sta⸗
dobs gudiko, so atos valik evedon flenöfikum.”

„Ab ga atos no lölöfiko äbinon säkäd magäla,” ägesagob.
„Samo mögädo älielol-li slokön seimani, cedü ob vomi,
äneito?”

„Atos binon küpädik, bi dido, du äslipülob, ijinos lü ob,
das älilob somikosi. Ästebedob lunüpo, ab no plu ätonon,
kludo ikludob, das atos valik äbinon drim.”

„Älelilob atosi kleiliko, zuo süadob, das vo äbinon slok
vomik.”

„Mutobs dasäkön atosi sunädo.” Ätoenom kloküli ed
äsäkom ele ‚Barrymore’, va etan ökanom kleilükön belifotis
obsik. Äsümätos lü ob, das logodalienäds tailafaalik do⸗
mala ivedons nog paelikums, du älilom säki söla okik.

„Voms te tel komofs in dom, o hisiör: ‚Henry’!” äge⸗
sagom. „Jibalan ofas binof bovilavan[1], jikel slipof pö flanäd

[1] Sevabo: ‚scullery maid’.

votik. Votikan binof jimatan obik, e kanob lesiön ore utosi, das ton at no äkanon tonön dese of.”

Ab ye ilugom, sagölo atosi, bi fädo pos janed äkolkömob lädi: ‚Barrymore’ < in luyal lunik, kö logod ofik päbesvieton dub sol. Äbinof vom geilik takedälik labü logodalienäds gretik e mudanotod koldälik. Ab logs trätik ofik äbinons rediks ed älogedons vifiliko lü ob disaü logalips svolik. Somo äbinof jiutan, jikel ädrenof äneito, ed if ädunof so, himatan ofik ga ämutom sevön atosi. Ye äsufükom oki riskäde klülabik tablöfa, ilesagölo taädi. Kikodo äbitom-li so? E kikodo ädrenof-li so ledoliko? Ya zü man gravik at labü logod paelik e balib blägik sfer müstera e glumäla päzänädon. Ebo om äbinom utan, kel bü valans ituvom koapi söla: ‚Charles’, ed älabobs te vödis omik dö dinäds valik deadami bäldana ikodöls. Ämögos-li, das ‚Barrymore’ ga äbinom utan, keli älelogobs in vab pö süt: ‚Regent Street’? Balib äkanon binön ot. Bökan ibepenom mani boso lövikumi, ab magäd somik ga äkanon binön pölik. Lio kanob-li tüvön fifümiko verati? Klülos, das mubalido nedos ad kobikön ko potacalal di ‚Grimpen’ e seividön, va telegrafot blufik obsik jenöfo pidegevon ebo ini nams hiela ‚Barrymore’. Ön tuvedot alseimik, nemu okanoböv nunön bosi hiele ‚Sherlock Holmes’.

Siör: ‚Henry’ < ämutom luxamön dokümis mödik pos janed, kludo älabob timi pötik pro zitäv. Atos äbinon spat blesirik lunotü liöls fol ve mied marāda, idugöl fino obi lü vilagil glumidik, pö kel bumots tel gretikum ka votiks — bo lotidöp e dom dokana: ‚Mortimer’ — äküpidons äd ägeilons geilikumo ka retiks. Potacalal, kel zuo äbinom pitatedülan topädik, älabom memoti kleilik tefü telegrafot et.

„Fümö! o siör!” äsagom, „ekoedob getön söli: ‚Barrymore’ < telegrafoti, leigoäsä ebüdoy obe.”

„Kin eblünon-li oni?”

„Ekö! son obik. O ‚James’! eblinol telegrafoti et lü söl: ‚Barrymore’ < pö ‚Hall’ ävigo, vo-li?”

„Si! o fat! eblünob oni.”

Fövot osökon oyelo.

XII:104:2023

TWAS THE NIGHT BEFORE CHRISTMAS.

By Clement Clarke Moore, 1823

'Twas the night before Christmas, when all through the house
Not a creature was stirring, not even a mouse;

The stockings were hung by the chimney with care,
In hopes that St. Nicholas soon would be there;

The children were nestled all snug in their beds;
While visions of sugar-plums danced in their heads;

And mamma in her 'kerchief, and I in my cap,
Had just settled our brains for a long winter's nap,
When out on the lawn there arose such a clatter,
I sprang from my bed to see what was the matter.

Away to the window I flew like a flash,
Tore open the shutters and threw up the sash.

The moon on the breast of the new-fallen snow,
Gave a lustre of midday to objects below,
When what to my wondering eyes did appear,
But a miniature sleigh and eight tiny rein-deer,

With a little old driver so lively and quick,
I knew in a moment he must be St. Nick.

More rapid than eagles his coursers they came,
And he whistled, and shouted, and called them by name:
"Now, *Dasher*! now, *Dancer*! now *Prancer* and *Vixen*!
On, *Comet*! on, *Cupid*! on, *Donner* and *Blitzen*!

To the top of the porch! to the top of the wall!
Now dash away! dash away! dash away all!"
As leaves that before the wild hurricane fly,
When they meet with an obstacle, mount to the sky;

<u>**XII:105:2023**</u>

Ün neit bü kritid.

Balidnaedo ini Volapük petradutöl fa ‚Ian Niles’, 2012,
nuliko petradutöl fa ‚Hermann Philipps’, 2023.

Ün neit bü kritid, in dom lölik,
nek ämufon, igo mugil nonik.

Stogs len cim kälöfo pilägons;
kömi ela Sänt≠‚Nick’ mens äspelons.

Cils äslipons in beds okik,
ädrimölo dö plöms juegik.

Mot ko särvätül ed ob ko bonät
ebo ivilobs golön lü bed,
ven in gad älilobs lenoidi,
klu älöbunob ad logön kodi.

Fenätio äs leklär äjutob,
ed oni älemaitirob.

Sviet muna pö nif nulik
yeges ägevon nidi zedelik,
ven äpubons fo logs obík
slifavab e rens jöl smalik.

Pästirons fa manil so liföfik,
äsevob sunädo, das äbinom Sänt≠‚Nick’.

Tirafs vifikumo ka kvils äkömons.
Flutülom, e fa om me nems pävokons:
„O ols!: *Rönan*, *Komet*, *Bunan*, *Leklär*!
Danüdan, *Jirenar*, ‚*Amor’*, e *Tonär*!

Löpiö lü nufül! Love mön, löpiö!
o ols valik, föfö!, föfö!”
Äsä bleds sägik fo letep flitons,
lo neletian silio geilikons,

XII:106:2023

So up to the housetop the coursers they flew
With the sleigh full of toys, and St. Nicholas too—
And then, in a twinkling, I heard on the roof
The prancing and pawing of each little hoof.

As I drew in my head, and was turning around,
Down the chimney St. Nicholas came with a bound.
He was dressed all in fur, from his head to his foot,
And his clothes were all tarnished with ashes and soot;

A bundle of toys he had flung on his back,
And he looked like a peddler just opening his pack.

His eyes—how they twinkled! his dimples, how merry!
His cheeks were like roses, his nose like a cherry!

His droll little mouth was drawn up like a bow,
And the beard on his chin was as white as the snow;
The stump of a pipe he held tight in his teeth,
And the smoke, it encircled his head like a wreath;
He had a broad face and a little round belly
That shook when he laughed, like a bowl full of jelly.

He was chubby and plump, a right jolly old elf,
And I laughed when I saw him, in spite of myself;
A wink of his eye and a twist of his head
Soon gave me to know I had nothing to dread;
He spoke not a word, but went straight to his work,
And filled all the stockings; then turned with a jerk,
And laying his finger aside of his nose,
And giving a nod, up the chimney he rose;

He sprang to his sleigh, to his team gave a whistle,
And away they all flew like the down of a thistle.

But I heard him exclaim, ere he drove out of sight—
“Happy Christmas to all, and to all a good night!”

XII:107:2023

so tirafs äflitons sui nuf domik
ko slifavab sa pledadins äd i Sänt≈,Nick'.
Täno su nuf älilob süpo
krati safas smalik löpo.

Du kapi ägeükob; güflekölo obi,
älogob eli Nick da cim kömöli.
De kap jü fut me pläd piklotom,
e me miot e zein pätegom.

Tufoti pledadinas älabom len bäk,
älogotom äs selan ko pömaifüköl säk,

me cügasepils fredik e logs nidöl,
cügs äs rosads e nud äs cel.

Mud oma go drolik äsmilon,
balib omik äsä nif ävieton.
Fimiko me tuts äkipom pipi.
E smok äzüon äs festun kapi.
Älabom logodi vidik e bälidi klöpik,
kel ämufon, ven äsmilom, äs bov me gäl fulik.

Benognom äbinom, bäldik, fredik, bigülik.
E ven älogob omi, äsmilob ta vil obik.
Äjonülom me logodajäst e kapanut lü ob,
das dredön lenosi go ämutob.
Nosi äsagom, äprimom vobedi,
stogis äfulükom, ägüflekom oki,
len nud okiki doati äseitom,
e nutölo kapi, ve cim älöpikom.

Äbunom lü slifavab, äflutülom lü kvip oka,
e valans ämoflitons äsä dauns taraka.

Büä önepubom ye, nog älilob vögi omik:
„Kritidi lefredik pro valans, e neiti gudik!"

NUN DÖ PAK VOLAPÜKA.

Volapük bevü yufapüks bevünetik votik epubon in nüm: 42 < gaseda: ‚Posta Mundi' (periodapenäd bevüresodik, kö pano⸗tükons te vödems me mekavapük seimik pelautöls). Dub niläd nesuvik at pük di ‚Schleyer' logoton patiko tikaviko e neudiko (do jenöfo i muton dutön ma patöfs mödik gramata lü püks Yuropik). Kuratikumo nunölo, gased pemäniotöl epübon märi sevädik fa ‚Andersen' dö klots nulik lampöra ma tradutods ä püks tels, sevabo as tradutod Volapükik fa ‚Hermann Philipps': cifal < ed as vödem di ‚Novial' petradutöl fa ‚Otto Jespersen' (otan i binom datuvan ela ‚Novial'). Nu alan kanon leigodön prinsipis difik pükijafa fa datuvans vönädik disinapükas päge⸗bölis.

Gased ot i nomöfiko pübon tradutodis Volapükik setas bre⸗fik. Dub somikos alan kanon küpön, das Volapük jünu page⸗bon — näi sperant, ‚Ido', ‚Interlingua', ‚Lingwa de Planeta', …

Ladet leäktronik tefik binon sököl:

‚*https://archive.org/details/42_20231103*'.